

ΤΟ ΘΕΜΑ 1

Θύελλα αντιδράσεων από τον εμπορικό και επιχειρηματικό κόσμο της χώρας έχει προκαλέσει η... αποστασιοποίηση και ένδεχόμενη άρνηση των ελληνικών τραπεζών να ενταχθούν στο πακέτο στήριξης του τραπεζικού συστήματος και κατ' επέκταση της ελληνικής οικονομίας. Μολονότι, στο παρασκήνιο συνεχίζονται οι διαπραγματεύσεις μεταξύ του οικονομικού επιτελείου της κυβέρνησης, της ΤτΕ ως ενδιάμεσου και των διοικήσεων των τραπεζών, η απροθυμία χρήσης του πακέτου αυξάνει μέρα με την ημέρα.

ΓΙΑ «ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΑΣΦΥΞΙΑ» ΚΑΝΕΙ ΛΟΓΟ Ο ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

Εντονο παρασκήνιο για τα 28 δισ. ευρώ

Μιλώντας χθες στο περιθώριο διάλεξης για την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση ο υποδιοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος κ. Π. Θωμόπουλος τόνισε ότι «τίποτα δεν έχει καταλήξει ακόμη», και επεσήμανε πως οι τράπεζες αρχικά έβλεπαν ως αναγκαίο να υπάρξει σύστημα θωράκισης του ελληνικού τραπεζικού συστήματος. «Έχουμε αρχίσει να συζητούμε μαζί τους και κυρίως για το τι θα ζητήσουμε ως ενδιάμεσος μεταξύ των τραπεζών και της κυβέρνησης προκειμένου να κάνουν χρήσης των μέτρων. Όμως τίποτα δεν έχει καταλήξει ακόμα», ανέφερε χαρακτηριστικά. Για τη διατραπεζική αγορά στην Ελλάδα τόνισε πως υπάρχει μαζική διοχέτευση ρευστότητας και από την ΤτΕ προς τις τράπεζες, καθώς «οι ελληνικές τράπεζες έχουν αποκοπεί από τις διεθνείς αγορές χρήματος».

ΟΡΓΗ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΩΝ >>> Η άρνηση των τραπεζών να ενταχθούν στο πακέτο στήριξης που έχει ως στόχο - πέραν της δικής του τόνωσης - να στηρίξει την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας το 2009 και να μη μειωθεί ο ρυθμός της πιστωτικής επέκτασης κάτω από το 10%, προκάλεσε χθες την οργή των εκπροσώπων της εμπορικής

τις ελληνικές τράπεζες να αντιληφθούν τον κοινωνικό τους ρόλο και να μην πυροδοτήσουν την αύξηση της ανεργίας, η οποία θα προκαλέσει κοινωνική αναταραχή.

ΥΨΗΛΑ ΕΠΙΤΟΚΙΑ >>> Ο υποδιοικητής της ΤτΕ κ. Θωμόπουλος στις δηλώσεις του τόνισε πως «η προσφορά υψηλών επιτοκίων στις προθεσμιακές καταθέσεις δείχνει πως υπάρχει έλλειψη ρευστότητας, υπογράμμισε δε πως αναπόφευκτα θα υπάρξει περίοδος με υψηλά επιτόκια στα δάνεια, ωστόσο όταν ομαλοποιηθεί η κατάσταση, θα δούμε σημαντική αποκλιμάκωση των επιτοκίων».

Παρά την προσπάθεια το θέμα των υψηλών επιτοκίων να κρατηθεί χαμηλά και την αγωνία της κυβέρνησης για ελκυστική επιτοκιακή πολιτική προς τους δανειολήπτες των στεγαστικών δανείων και των χορηγήσεων προς μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, η κρατική τράπεζα με λαϊκό προφίλ, δηλαδή το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, προχώρησε χθες σε αύξηση των επιτοκίων του ακόμη και στα προγράμματα συγκέντρωσης οφειλών.

Κι αυτό, όταν το euribor τριών μηνών σημείωσε νέα πτώση στη διατραπεζική αγορά και έκλεισε στο 4,73%, (από 4,91% μια βδομάδα νωρίτερα και 5,39% στις 8 Οκτωβρίου) εξαιτίας της προσδοκίας των αγορών για μείωση επιτοκίων έως κατά μισή μονάδα από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

Παρ' όλα αυτά, το ΤΤ αύξησε χθες κατά 0,25% τα επιτόκια στη στεγαστική πίστη και στα δάνεια συγκέντρωσης οφειλών, ενώ κατά 0,5% αυξάνονται τα επιτόκια των καταναλωτικών δανείων.

Ενδεικτικά, το βασικό επιτόκιο στεγαστικών δανείων διαμορφώνεται σε 6,25%, στο προϊόν «ακίνητο 3-5-10-15» το σταθερό επιτόκιο ξεκινά από 5,40% στα 3 έτη και στην καταναλωτική πίστη το βασικό επιτόκιο ανέρχεται σε 9,40%. Προ ολίγων ημερών άλλωστε το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο είχε προχωρήσει και σε αυξήσεις επιτοκίων στις πιστωτικές κάρτες.

Εχουν ρόλο

➤ **Ο πρόεδρος του ΣΕΛΠΕ** κ. Θ. Βάρδας καλεί τις ελληνικές τράπεζες να αντιληφθούν τον κοινωνικό τους ρόλο και να μην πυροδοτήσουν την αύξηση της ανεργίας, η οποία θα προκαλέσει κοινωνική αναταραχή.

➤ **Ο κ. Βάρδας επισημαίνει** ότι τα δάνεια προς τα νοικοκυριά έχουν μειωθεί κατά 70%, ενώ τα περιθώρια επί του επιτοκίου έχουν αυξηθεί από 2,5% έως 5%, προκαλώντας «πιστωτική ασφυξία στην αγορά»

➤ **Χθες το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο** αύξησε κατά 0,25% τα επιτόκια στη στεγαστική πίστη και στα δάνεια συγκέντρωσης οφειλών, ενώ κατά 0,5% αυξάνονται τα επιτόκια των καταναλωτικών δανείων.

>>> Σκληρή γλώσσα χρησιμοποίησε και πάλι ο επικεφαλής της MIG κ. Ανδρέας Βγενόπουλος για το νομοσχέδιο που αφορά στο πακέτο στήριξης του τραπεζικού κλάδου με το ποσό των 28 δισ. ευρώ

Πρόταση για «πάγωμα» των δανείων

>>> Σκάνδαλο... ανεπάρκειας χαρακτήρισε χθες ο επικεφαλής της MIG κ. Ανδρέας Βγενόπουλος το νομοσχέδιο που αφορά στο πακέτο ύψους 28 δισ. ευρώ με στόχο την ενίσχυση του τραπεζικού κλάδου. «Φοβούμαι ότι εδώ έχει επιδειχθεί μία απόλυτη ανεπάρκεια κατά τη σύνταξη αυτού του νομοσχεδίου, το οποίο δεν εξυπηρετεί καμία από τις τρεις ανάγκες των τραπεζών», τόνισε και πρόσθεσε: «Εφόσον οι μεγαλομέτοχοι δεν συμβάλλουν στην κεφαλαιακή ενίσχυση των τραπεζών τους, τότε αναγκαστικά οι τράπεζες αυτές πρέπει να προχωρήσουν σε μερική ή ολική κρατικοποίηση, μόνο έτσι θα υπάρξει φθηνό χρήμα στην αγορά! Όσο για τη διατήρηση υψηλών επιτοκίων τόνισε πως γίνεται αφενός διότι οι τράπεζες πληρώνουν ακριβά τις καταθέσεις αφετέρου «η μεγάλη ψαλίδα που υπάρχει σε ορισμένα επιτόκια στην Ελλάδα και στο εξωτερικό οφείλεται και στο ποσοστό των επισφαλειών...». Εντύπωση προκάλεσε η πρόταση

που διατύπωσε ο κ. Α. Βγενόπουλος για 12μηνο «πάγωμα» της πληρωμής των δόσεων δανείων. Το μόνο που θα πάθουν οι τράπεζες, σύμφωνα με τον επικεφαλής της MIG, είναι ότι απλώς θα μεταθέσουν τις πληρωμές των κεφαλαίων και των δόσεων για μία επόμενη χρονική περίοδο στη λήξη των δανείων. Μάλιστα, τόνισε πως αν η ΤτΕ δώσει την άδεια για πάγωμα των δανειακών οφειλών το 2009, τότε «εγώ θα το κάνω!»

Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ >>> «Η συμμετοχή στο πρόγραμμα στήριξης είναι εθελοντική, τόνισε χθες ο κυβερνητικός εκπρόσωπος κ. Ευάγγελος Αντώνναρος και πρόσθεσε πως το πακέτο στήριξης «έχει στόχο τη στήριξη όλης της ελληνικής οικονομίας των δανειοληπτών και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων». Το ότι ορισμένες τράπεζες, ενδεχομένως, δε δέχονται να υπαχθούν στο πρόγραμμα, δείχνει ακριβώς την αυστηρότητα και την ακρίβεια των όρων οι οποίοι έχουν τεθεί.

>>>

Παρά την αγωνία της κυβέρνησης για ελκυστική επιτοκιακή πολιτική προς τους δανειολήπτες, η κρατική τράπεζα με λαϊκό προφίλ, δηλαδή το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, προχώρησε χθες σε αύξηση των επιτοκίων

δραστηριότητας της χώρας. Σε ανακοίνωσή του ο πρόεδρος του ΣΕΛΠΕ κ. Θεόδωρος Βάρδας, τονίζει πως οι «ελληνικές τράπεζες παρά την ομαλότητα που επικρατεί στις διεθνείς αγορές χρήματος και τη μείωση των διατραπεζικών επιτοκίων, συνεχίζουν να αντιδρούν όσον αφορά στη συμμετοχή τους στο σχέδιο στήριξης».

Ο κ. Βάρδας επισημαίνει ότι τα δάνεια προς τα νοικοκυριά έχουν μειωθεί κατά 70%, ενώ τα περιθώρια επί του επιτοκίου έχουν αυξηθεί από 2,5% έως 5%, προκαλώντας «πιστωτική ασφυξία στην αγορά» και καλεί

ΤΟ ΘΕΜΑ 2

Η ύφεση ήταν εδώ προτού χρεοκοπήσει η Lehman Brothers!

Την εξαιρετικά δυσοίωνη αυτή παραδοχή έκανε, χθες, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στην εξαμηνιαία έκθεσή της για την ευρωπαϊκή οικονομία.

ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ ΑΠΟ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΤΟ 1999

Η Ευρωζώνη ήταν σε ύφεση από τα τέλη Σεπτεμβρίου

ΤΟΥ Γ. ΔΑΡΑΤΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ Χ. ΣΑΒΒΙΔΗ

Μετά τη συρρίκνωση του ΑΕΠ της Ευρωζώνης κατά 0,2% το β' τρίμηνο, η Επιτροπή εκτιμά ότι ακολούθησε συρρίκνωση 0,1% το γ' τρίμηνο, τις τελευταίες δύο εβδομάδες του οποίου κορυφώθηκε η διεθνής πιστωτική κρίση. Δύο διαδοχικά τρίμηνα υποχώρησης του ΑΕΠ αποτελούν τον τεχνικό ορισμό της ύφεσης και άρα η Ευρωζώνη βρισκόταν ήδη από τα τέλη Σεπτεμβρίου σε ύφεση (πρώτη φορά από τη δημιουργία της, το 1999).

Η συρρίκνωση του ΑΕΠ εκτιμάται ότι θα συνεχιστεί και το δ' τρίμηνο (-0,1%), με αποτέλεσμα ο συνολικός ρυθμός ανάπτυξης για το 2008 να διαμορφωθεί στο 1,2% (από 2,7% το 2007 και έναντι προβλέψεων την άνοιξη για ανάπτυξη 1,8% φέτος).

Η κατάσταση θα χειροτερεύσει τα επόμενα τρίμηνα, με την ανάπτυξη για το σύνολο του 2009 να περιορίζεται στο 0,1%. Το ισχυρότερο πλήγμα μεταξύ των μεγάλων ευρωπαϊκών οικονομιών αναμένεται να δεχθεί η Βρετανία, όπου το ΑΕΠ θα συρρικνωθεί κατά 1% το 2009. Εξαιρετικά δυσοίωνες είναι οι προβλέψεις και για τις οικονομίες της Βαλτικής, με το

ΑΕΠ της Λετονίας να μειώνεται 0,8% φέτος και 2,7% το 2009, της Εσθονίας 1,3% φέτος και 1,2% το 2009 και της Λιθουανίας να αυξάνεται 3,8%, φέτος, να παραμένει αμετάβλητο το 2009 και να περιορίζεται κατά 1,1% το 2010. Ήδη η κεντρική τράπεζα της Λετονίας φέρεται διατεθειμένη να επισπεύσει την ένταξη στην Ευρωζώνη για να προστατεύσει το νόμισμα της χώρας. Μεταξύ των οικονομιών της Ευρωζώνης, το ΑΕΠ αναμένεται να συρρικνωθεί το 2009 στην Ισπανία και την Ιρλανδία. Στις τρεις μεγαλύτερες οικονομίες (Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία) το ΑΕΠ εκτιμάται ότι θα παραμείνει στάσιμο το 2009.

ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΑ >> Η ύφεση προφανώς και επηρεάζει αρνητικά τα δημοσιονομικά ελλείμματα στην Ευρωζώνη, που οι κυβερνήσεις ήλπιζαν να έχουν εκμηδενίσει μέχρι το 2010. Ο στόχος αυτός πλέον θεωρείται ανέφικτος, με το μέσο έλλειμμα στην Ευρωζώνη να φτάνει το 1,3% του ΑΕΠ φέτος, το 1,8% το 2009 και το 2% το 2010. Σε εθνικό επίπεδο, έλλειμμα στα όρια ή πάνω από το 3% αναμένεται να εμφανίσουν η Ιρλανδία (δημοσιονομικό έλλειμμα 5,5% το 2008, 6,8% το 2009 και 7,2% το 2010) και η Γαλλία (3% το 2008, 3,5% το 2009 και 3,8% το 2010). Ήδη ο αρμόδιος επιτροπος, Χοακίν Αλμούνια, ανακοίνωσε ότι τις προσεχείς εβδομάδες η Επιτροπή θα ξεκινήσει τη διαδικασία υπερβολικού ελλείμ-

ΡΥΘΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΙΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΕΣ

	2008		2009		2010
	νέα πρόβλεψη	προηγούμενη πρόβλεψη	νέα πρόβλεψη	προηγούμενη πρόβλεψη	
Αυστρία	1,9	2,2	0,6	1,8	1,3
Βέλγιο	1,4	1,7	0,1	1,5	0,9
Φινλανδία	2,4	2,8	1,3	2,6	2
Γαλλία	0,9	1,6	0	1,4	0,8
Γερμανία	1,7	1,8	0	1,5	1
Ελλάδα	3,1	3,4	2,5	3,3	2,6
Ιρλανδία	-1,6	2,3	-0,9	3,2	2,4
Ιταλία	0	0,5	0	0,8	0,6
Λουξεμβούργο	2,5	3,6	1,2	3,5	2,3
Ολλανδία	2,3	2,6	0,4	1,8	0,9
Πορτογαλία	0,5	1,7	0,1	1,6	0,7
Ισπανία	1,3	2,2	-0,2	1,8	0,5
Σλοβενία	4,4	4,2	2,9	3,8	3,7
Κύπρος	3,7	3,7	2,9	3,7	3,2
Μάλτα	2,4	2,6	2	2,5	2,2
Ευρωζώνη	1,2	1,7	0,1	1,5	0,9
Βρετανία	0,9	1,7	-1	1,6	0,4
ΕΕ-27	1,4	2	0,2	1,8	1,1

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

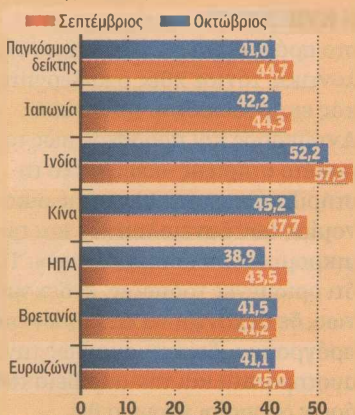
ματος για την Ιρλανδία. Ισπανία και Πορτογαλία, επίσης, απειλούνται με υπέρβαση του ορίου το 2010 (3,2% και 3,3%, αντίστοιχα). Εκτός Ευρωζώνης υπέρβαση του ορίου του 3% θα σημειώσουν Βρετανία, Ουγγαρία, Ρουμανία, Λιθουανία και Λετονία.

EUROGROUP >> Στο χθεσινό Eurogroup, πάντως, τα κράτη-μέλη δεν κατάφεραν να καταλήξουν στην υιοθέτηση κοινών πολιτικών. Ο Ολλανδός υπουργός Οικονομικών απέρριψε κάθε ιδέα συντονισμού και ελέγχου της Ευρωζώνης υποστηρίζοντας ότι αυτό τον ρόλο τον παίζουν ήδη καλά η ΕΚΤ και το Σύμφωνο Σταθερότητας. Ίδια και η θέση της Γερμανίας, που υποστηρίζει δράσεις σε εθνικό και όχι σε κοινοτικό επίπεδο και διαφωνεί με τη δημιουργία οργάνου οικονομικής διακυβέρνησης της Ευρωζώνης (γαλλική πρόταση). Μετά τη χθεσινή συνεδρίαση, ο πρό-

εδρος του Eurogroup, Ζ. Γιουνκέρ, δήλωσε ότι ένα πακέτο τόνωσης σε κοινοτικό επίπεδο δεν κρίνεται απαραίτητο και κάλεσε τις κυβερνήσεις που έχουν τα περιθώρια να αυξήσουν τις δημόσιες δαπάνες και να διατηρήσουν σε υψηλό επίπεδο τις δημόσιες επενδύσεις για να στηριχθεί η ανάπτυξη. Στο Eurogroup συζητήθηκαν χθες οι προτάσεις που θα παρουσιάσει η Γαλλία, στο Συμβούλιο Κορυφής της Παρασκευής. Σύμφωνα με αυτές πρέπει να μεταρρυθμισθεί το ΔΝΤ και η Παγκόσμια Τράπεζα, να αυξηθεί διεθνώς ο έλεγχος των κερδοσκοπικών κεφαλαίων, των τραπεζικών οργανισμών και των διεθνών οίκων αξιολόγησης και ίσως να θεθούν αυστηρότεροι όροι λειτουργίας των ασφαλιστικών εταιρειών. Με βάση τις αντιρρήσεις που διατυπώθηκαν στο Eurogroup, παρατηρητές προβλέπουν «καυτή» ατμόσφαιρα στο έκτακτο Συμβούλιο Κορυφής την Παρασκευή.

Το κλίμα στη μεταποίηση διεθνώς

Δείκτης PMI σε μονάδες

Ευρωζώνη

Συρρικνώνεται η μεταποιητική δραστηριότητα

Ο δείκτης μεταποιητικής δραστηριότητας της Ευρωζώνης υποχώρησε τον Οκτώβριο κάτω από τα χαμηλά ρεκόρ που είχαν αρχικά προβλεφθεί και ενδέχεται να υποχωρήσει ακόμη περισσότερο, λόγω της μεγάλης μείωσης της απασχόλησης -της μεγαλύτερης που έχει σημειωθεί από τις αρχές του 2002. Ο δείκτης Υπευθύνων Προμηθειών (PMI) της Ευρωζώνης υποχώρησε στις 41,1 μονάδες στο

χαμηλότερο επίπεδο της 11ετούς ιστορίας του, από τις 45 μονάδες τον Σεπτέμβριο. Η παραγωγή συρρικνώθηκε με ρυθμό ταχύτερο αυτού της προκαταρκτικής εκτίμησης, ενώ η πτωτική πορεία των νέων παραγγελιών επιταχύνθηκε τον Οκτώβριο. Παράλληλα, ο ρυθμός μείωσης της απασχόλησης κατά τον ίδιο μήνα ήταν ο δεύτερος ταχύτερος ρυθμός που έχει καταγραφεί από την καθιέρωση της έρευνας, τον

Ιούνιο του 1997, και μετά.

Σε αντίστοιχη κατάσταση παραπέμπουν, πάντως, τα στοιχεία του δείκτη PMI και στις υπόλοιπες μεγάλες οικονομίες του πλανήτη. Στις ΗΠΑ ο αντίστοιχος δείκτης (ISM) υποχώρησε στο χαμηλότερο επίπεδο των 26 τελευταίων ετών. Στην Ιαπωνία ο δείκτης κατέγραψε αρνητικό ρεκόρ επταετίας, στην Ινδία αρνητικό ρεκόρ 3,5 ετών και στην Κίνα διατηρήθηκε στο χαμηλότε-

ρο επίπεδο μετά τον Απρίλιο του 2004. Σε παγκόσμιο επίπεδο, ο αντίστοιχος δείκτης που παρακολουθεί η JPMorgan υποχώρησε στις 41 μονάδες τον Οκτώβριο, από 44,7 μονάδες τον Σεπτέμβριο. Αξίζει να σημειωθεί, τέλος, ότι σε ελάχιστες οικονομίες ο δείκτης παραμένει πάνω από τις 50 μονάδες, που οριοθετούν την περιοχή της ανάπτυξης του κλάδου της μεταποίησης από εκείνη της συρρίκνωσής του.